

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Факультет романс-германської філології

Філологічний факультет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

професор Хмарський В.М.

" _____ " _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна асистентська практика

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)

Спеціальність 035 Філологія

2020-2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни "Педагогічна асистентська практика"

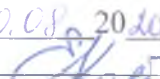
- Розробники: Бігунова Н. О., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів
- Григорович О. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іспанської філології, відповідальна за проведення практики
- Гринько Л. В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іспанської філології
- Карпенко О. Ю., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри граматики англійської мови
- Колегаєва І. М., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лексикології і стилістики англійської мови
- Кравченко Н. О., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної і прикладної фонетики
- Кулина І. Г., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри німецької філології
- Марінашвілі М. Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри французької філології
- Матузкова О. П., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу
- Неклесова В. Ю., доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов природничих факультетів
- Силантьєва В. І., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури
- Цокур О. С., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки
- Ковалевська Т. Ю., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови
- Шевченко Т. М., доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

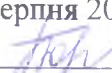
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лексикології і стилістики англійської мови

Протокол № 1 від "30" серпня 2020 року

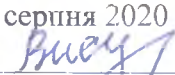
Завідувач кафедри

 Колегаєва І.М.

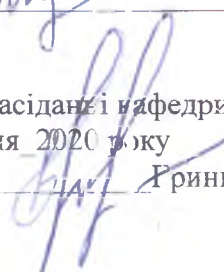
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри граматики англійської мови
 Протокол № 1 від 30.08 2020 рр.
 Завідувач кафедри Карпенко О.Ю.

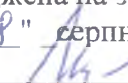
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
 Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Матузкова О.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови
 Протокол № 1 від "31" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Кравченко Н.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури
 Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Силантьєва В.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології
 Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Кулина І.Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іспанської філології
 Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Гринько Л.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології
 Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Маріашвілі М.Д.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № 1 від "30" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Неклесова В.Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов гуманітарних факультетів

Протокол № 1 від "31" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри Бігунова Н.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови
 Протокол № 1 від "27" серпня 2020 року
 Завідувач кафедри _____ Ковалевська Т.Ю.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури
 Протокол № 1 від " " серпня 2020 року
 Завідувач кафедри _____ Шевченко Т.М.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології та НМК філологічного факультету
 Протокол № 1 від "31" серпня 2020 р.
 Голова НМК _____ Телецька Т.В.
 Протокол № 1 від "8" вересня 2020 р.
 Голова НМК _____ Кондратенко Н.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології і стилістики англійської мови

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іспанської філології

Протокол № ___ від. " " 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол № _1_ від "27" _серпня_ 2020 року

Завідувач кафедри _____ Ковалевська Т.Ю.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української літератури

Протокол № _1_ від "___" _серпня_ 2020 року

Завідувач кафедри _____ Шевченко Т.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 6 / 6 годин – 180 / 180 залікових модулів – 1 / 1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Рівень вищої освіти: Третій (доктор філософії)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		5-й	5-й
		<i>Лекції</i>	
		-	-
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		-	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		180 год.	180 год.
		Форма підсумкового контролю: Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Педагогічна асистентська практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – аспіранти) до науково-педагогічної діяльності, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу в закладах вищої освіти.

Метою педагогічної асистентської практики аспірантів є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (філології), створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання.

Завдання: закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі; набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах вищої освіти; поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики; інтеграції науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів; розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду практики; впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес; розвиток умінь у галузі формальної, неформальної і інформальної освіти.

Процес проходження педагогічної асистентської практики скерований на формування у аспірантів наступних компетентностей або їх елементів:

а) загальних (ЗК):

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики.

б) спеціальних (СК):

СК-6. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

СК-8. Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-7. Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності.

ПРН-12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

Після проходження педагогічної асистентської практики аспірант повинен **знати:**

- основні форми організації і основи планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у вищій школі;
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачі вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Аспіранти мають **уміти:**

- визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні і інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- організувати різні форми виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

3. Організація проведення практики

Згідно з навчальним планом університету педагогічна асистентська практика проводиться для аспірантів третього року навчання. Обсяг практики становить 6 кредитів ЄКТС (180 год.).

Педагогічна асистентська практика проводиться після вивчення курсів «Педагогіка вищої школи» / «Педагогіка і психологія вищої школи», «Методика викладання у вищій школі» / «Методика викладання фахових дисциплін».

Проведення педагогічної асистентської практики передбачає три етапи:

- початковий (орієнтовний обсяг становить не менше 2 кредитів ЄКТС);
- основний (орієнтовний обсяг становить не менше 3 кредитів ЄКТС);
- заключний (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС).

На **початковому** етапі практикант має:

- з'ясувати функції, мету, завдання практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитися с організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в університеті;
- відвідати заняття провідних викладачів кафедри і факультету.

На **основному** етапі практикант має:

- укласти розгорнуті плани-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником/керівником практики від кафедри;
- підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуального плану;
- організувати та провести для студентів захід виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) спрямування, засідання наукового гуртка/проблемної групи;
- взяти участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях).

На **заключному** етапі практикант має:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження практики і надати керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

Організатором та базою проходження практики є кафедра, за якою закріплений аспірант.

Загальне керівництво педагогічною асистентською практикою аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

Керівник практики від факультету узгоджує організаційні питання проведення практики з кафедрами, готує наказ про проведення педагогічної асистентської практики аспірантів.

Безпосереднє керівництво педагогічною асистентською практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник/керівник практики від кафедри, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної асистентської практики;
- надає методичну допомогу практиканту у плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі студентами, здійснює заходи щодо усунення недоліків у організації практики;
- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його роботу під час проходження практики.

Науково-педагогічне і методичне консультування аспіранта під час проходження педагогічної асистентської практики здійснює консультант від кафедри педагогіки, який консультує аспіранта:

- з питань навчально-методичного забезпечення проведення залікових занять, зокрема, використання сучасних освітніх технологій;
- з питань підготовки і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування, позааудиторного заняття зі студентами або учнями;
- з питань оформлення документації.

4. Зміст педагогічної асистентської практики

Зміст педагогічної асистентської практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науковою і організаційною.

Навчальна робота аспірантів-практикантів включає:

- підготовку та проведення не менше двох лекцій у присутності керівника практики;
- підготовку та проведення не менше двох практичних (семінарських) занять у присутності керівника практики;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів в процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання.

Методична робота аспірантів-практикантів включає:

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри та факультету;

- ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності;

- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних, семінарських занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));

- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення початкової дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських занять, самостійної роботи);

- ознайомлення з тематикою курсових і кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами до їх виконання і захисту;

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських, індивідуальних занять) провідних фахівців кафедри та факультету, інших аспірантів та їх педагогічний аналіз;

- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, карток тощо);

- розробку завдань для поточного контролю знань студентів (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);

- участь у методичній роботі кафедри;

- участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

Науково-педагогічна робота аспірантів-практикантів включає такі види діяльності:

- участь у роботі кафедри;

- участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, факультету, університету;

- участь у залученні студентів до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка/товариства/проблемної групи, конкурсу студентських наукових робіт;

- проведення моніторингового дослідження освітньої тематики.

Організаційна робота аспірантів-практикантів включає (один захід за вибором аспіранта):

- знайомство з системою виховної роботи університету та факультету;

- проведення виховного заходу зі студентами академгрупи;

- знайомство з системою електронного навчання;

- підготовку і проведення профорієнтаційного заходу згідно плану роботи кафедри (факультету).

5. Форми та методи контролю

Для підведення підсумків педагогічної асистентської практики аспірант надає такі документи:

1. Індивідуальний план проходження практики.
2. Портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики:
  - звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи (перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (позааудиторних, профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять тощо);
  - розроблені плани-конспекти відкритих залікових занять (не менше однієї лекції, двох практичних або семінарських занять);
  - аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів;
  - підготовлені дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), матеріали, що ілюструють використання інформаційно-комунікативних та інтерактивних технологій під час проведення занять (кількість, назва, теми);
  - план-конспект виховного (позааудиторного, профорієнтаційного) заходу/засідання наукового гуртка/проблемної групи, що провів аспірант.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

Основна

1. Голубенко Л. М. Організація педагогічної практики на факультеті романо-германської філології: Методичні рекомендації / Л. М. Голубенко, М. О. Князян, О. С. Цокур. – Одеса, 2011. – 24 с.
2. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія / Н. В. Гузій. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. – 243 с.
3. Методика викладання іноземних мов: підручник. / Під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навчальний посібник / О. Б. Тарнопольський. – К.: ІНКОС, 2006. – 248 с.
5. Цокур О. С. Педагогіка вищої школи. Вип. 2. Педагогічний менеджмент: навчально-методичний посібник / О. С. Цокур. – Одеса: «Юридична літ-ра», 2002. – 68 с.

Додаткова

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. – К.: ЦНЛ, 2003. – 316 с.
2. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / М. З. Згуровський. – Київ : НТУУ "КПІ", 2006.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Підручник / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
4. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : (бібліотека з освітньої політики) / Під ред. О. В. Овчарук. – К.: М-во освіти і науки України, 2004. – С. 16-26.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г.І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
3. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/higher
4. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvvv.doc